

En soms regent het

Meer dan zestig jaar geleden eindigde de Lange Mars van de communisten bij Yan'an dat midden op het Lössplateau in China ligt, een diep uitgesneden landschap dat de Gele Rivier zijn kleur geeft waar deze zo beroemd om is. In hetzelfde gebied liggen de dorpen Danangou en Leipingta.

tekst & fotografie Kim Trouwborst

Het enige wat nog echt herinnert aan de dagen van weleer zijn de met rode verf geschilderde karakters op een stuk rots in de diep uitgesneden vallei. Ze lezen 'Lang leve voorzitter Mao'. Er is veel veranderd in de afgelopen vijftig jaar, maar sommige dingen ook niet. De karakteristieke grotwoningen, de onverharde wegen en de grootste doorn in het oog van de bewoners: het ontbreken van een brug over de naastgelegen rivier.

Sinds de ontmanteling van de communes eind jaren '70 hebben de boerenfamilies weer hun eigen stuk grond gekregen en moeten ze zelf voorzien in hun levensonderhoud. Het is een onzeker en hard bestaan met koude winters en hete zomers. In het gebied worden vooral parelgierst, trosgierst en sorghum verbouwd. Veel tegen droogte resistente gewassen staan er, want het aparte is dat er net zoveel neerslag valt als in Nederland, alleen valt daar alles in ongeveer acht à negen buien gedurende de maanden juni, juli en augustus.

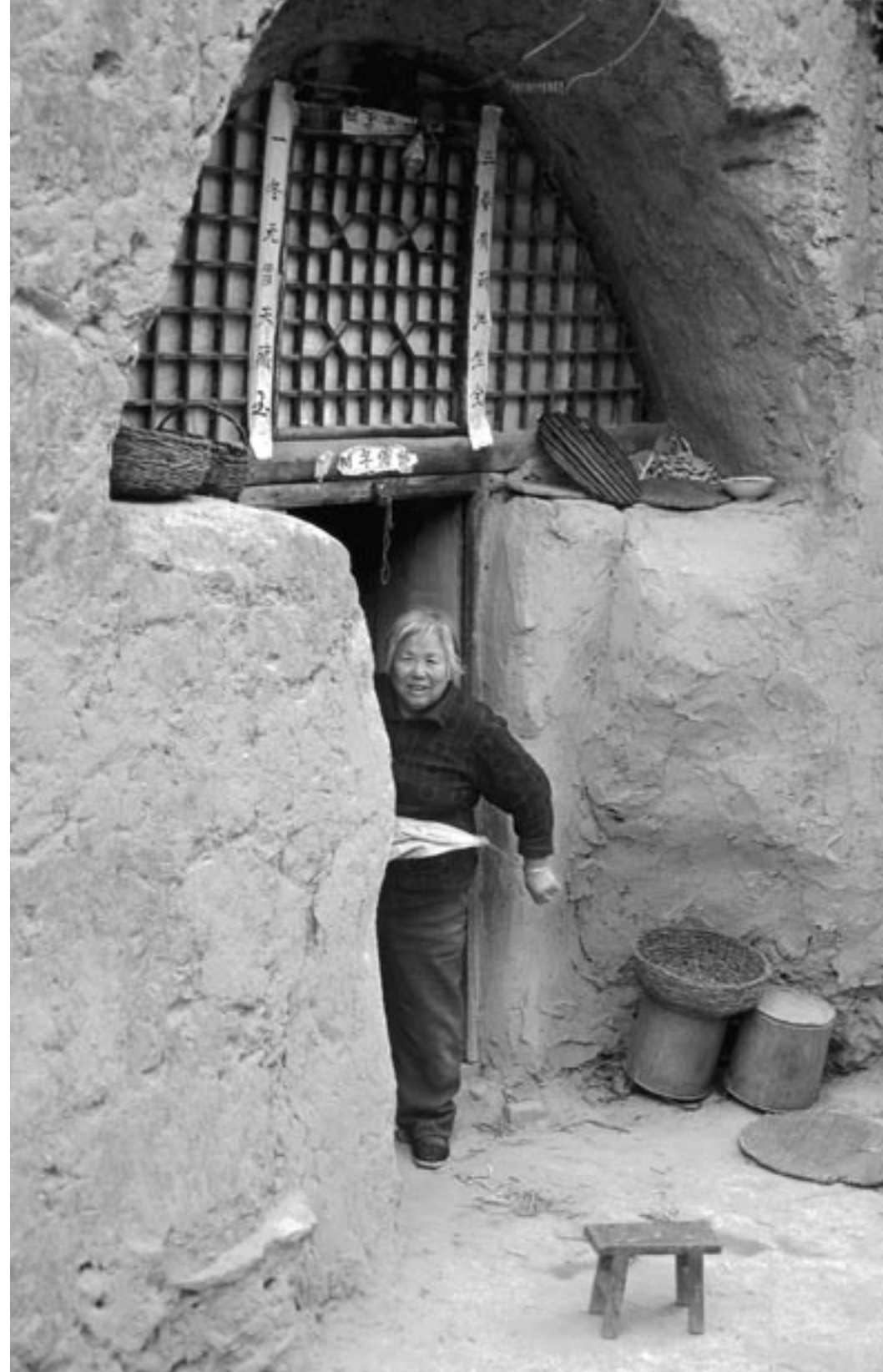
Als er een zware bui op komst is, dan kleurt de hemel zwart. Na de stilte vallen de eerste grote druppels uit de hemel en na een paar minuten valt het water met bakken uit de hemel. De droge, verslepte aarde kan deze grote hoeveelheden water niet opnemen en het begint over het veld te stromen. Eerst in kleine, bijna onzichtbare stroompjes, maar al gauw concentreert het zich tot ettelijke stroompjes in het veld, die vervolgens bij elkaar komen en groter en groter worden. In de valei merk je hier eerst helemaal niets van, maar dan opeens komt het water van alle kanten tegelijk en stort het zich door de geulen en over de rotsen de vallei in. Omdat het stroomgebied van de vallei maar een paar vierkante kilometers lang is, vult het zich al gauw met water en ontstaat er een kolkende stroom van meer dan een meter diep, die alles met zich meesleept wat er in zijn stroombed-

ding ligt. Stenen zo groot als bowlingballen worden met het grootste gemak meegesleurd door het water.

Op hetzelfde moment gebeurt dit ook in de omliggende valleien, waardoor de rivier die naast het dorp stroomt en normaal met opgerolde pijpen kan worden overgestoken, verandert in een kolkende massa van aarde en water. Als het water van de rivier stijgt, gaan de mensen naar het gewestelijke hoofdstadje Ansai om te kijken hoe hoog het water gaat komen. Het is een bont schouwspel van paraplu's. Allemaal kijken ze naar het water, want praten heeft geen zin met het bulderen van het water er vlak naast. In het dorp gaat niemand naar buiten maar wacht men tot de bui over is. Na anderhalf uur begint het zonnetje alweer door te komen.

Het is niet makkelijk om in deze omstandigheden gewassen te verbouwen, want de jaarlijkse verschillen in neerval zijn groot. Het bijzondere is dat de verschillen per gebied ook groot zijn. Zo kan het gebeuren dat ze in de vallei een extreem droog jaar hebben, terwijl de dorpen tien kilometer verderop een gewoon jaar of zelfs een nat jaar hebben. Een van de manieren om hiermee om te gaan, is het verbouwen van gewassen op de noordelijke én op de zuidelijke hellingen. Is het een droog jaar dan kunnen de noordelijke hellingen nog een redelijke opbrengst geven en is het een nat jaar dan kunnen de opbrengsten op de warme zuidelijke hellingen goed zijn. Omdat dit voor iedereen van belang is, hebben alle families hellingen op het noorden en het zuiden.

In de afgelopen jaren is de landbouw steeds minder belangrijk geworden in de vallei en is het voornamelijk het werk van de vrouwen geworden. De opbrengst van de gewassen dient voornamelijk om de belastingen van de overheid te kunnen betalen en om het gezin te voeden. Na een droog jaar is dat laatste vaak >

een probleem. Veel mannen zoeken werk in de nabijgelegen kleinere of grotere steden. Veel van hen komen in de bouw te werken. Enkele boeren investeren in fruitbomen of kleine groentetuinen en verdienen geld met deze activiteiten.

Zo had boer Wang het geluk een goed stuk geïrrigeerde grond langs de rivier te hebben en had hij als experiment watermeloenen verbouwd. Het was een groot succes, omdat er in de omgeving weinig watermeloenen werden verbouwd. Hij had er ook een goede prijs voor kunnen krijgen, ware het niet dat hij, zijn gezin en zijn familie (het halve dorp)

ook erg van watermeloenen hielden en zo is de hele oogst opgegaan.

Tegenwoordig moeten de boeren in praktisch alle gevallen voor zichzelf en hun gezin zorgen en zo ontstond ook het besef, dat de overheid niet voor een reparatie van een brug zou zorgen. Dus, op een mooie ochtend in oktober na het regenseizoen, hebben vier mannen uit het dorp zelf een brug gebouwd waar de kinderen over naar school kunnen. Bij de eerste zomerse bui zal de rivier de brug meesleuren, maar de kinderen kunnen wel de hele winter naar school zonder om te hoeven te lopen. 友

